

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.018.03.2021

Pan
Jerzy Pliszyło
Naczelnik
Podkarpackiego Urzędu Skarbowego
w Rzeszowie
ul. Geodetów 1
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/013 Skuteczność działań w zakresie usprawniania poboru podatku VAT

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podkarpacki Urząd Skarbowy w Rzeszowie, ul. Geodetów 1, 35-959 Rzeszów (dalej PUS lub Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Pliszyło, Naczelnik Urzędu.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rejestrowanie podatników VAT oraz wykreślanie z rejestru. 2. Weryfikowanie prawidłowości dokonywanych przez podatników rozliczeń VAT.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie oraz danych za okresy wcześniejsze lub późniejsze, mające bezpośredni związek z badanym zagadnieniem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	1. Magdalena Grabowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/100/2021 z 20 sierpnia 2021 r. 2. Roman Tadla, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/99/2021 z 20 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1-5)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020 – 2021 (do 30 czerwca), w Urzędzie na bieżąco i rzetelnie aktualizowano rejestr podatników VAT. Prowadzono bieżący monitoring podmiotów będących we właściwości Urzędu, w celu stwierdzenia ewentualnych podstaw do wykreślenia ich z tego rejestru. W okresie zakłóceń organizacji pracy, wynikających z epidemii Covid-19 oraz zmiany systemu Poltax na PoltaxPlus, wystąpiły przypadki niepodjęcia niezwłocznych działań w celu dokonania takich wykreśleń.

Rzetelnie weryfikowano zasadność zwrotów podatku VAT. Badanie próby zwrotów tego podatku wykazało, że przeprowadzano czynności analityczne mające na celu wstępną ocenę ryzyka w zakresie wykazanych zwrotów. Dokonanie zwrotów poprzedzano wyczerpującą analizą okoliczności uzasadniających. Czynności analityczne podejmowano niezwłocznie, co powodowało, że termin zwrotu nie ograniczał czasu na faktyczną weryfikację jego zasadności.

Urząd sprawnie wyjaśnił niezgodności w rozliczeniach VAT, wykazane w badanych raportach udostępnionych przez Ministerstwo Finansów w pierwszym kwartale 2020 r. Przed terminami sprawdzenia – przez Ministerstwo Finansów – dokonanych ustaleń, wyjaśniono 250 spośród 260 niezgodności (96,2%), a 10 niewyjaśnionych spraw zostało przekazanych przez inne urzędy skarbowe, według właściwości, w terminie późniejszym niż udostępnienie raportów przez Ministerstwo. Inaczej było przy wyjaśnieniu niezgodności wykazanych w badanych raportach udostępnionych w pierwszym kwartale 2021 r. Przed terminami sprawdzenia wyjaśniono 1129 spośród 2109 niezgodności (53,5%), co głównie zostało spowodowane ponad ośmiokrotnie większą liczbą wykazanych niezgodności – niż w raportach udostępnionych w pierwszym kwartale 2020 r. – oraz spiętrzeniem prac związanych z wyjaśnianiem niezgodności wykazanych w innych raportach, udostępnionych w pozostałych kwartałach okresu objętego kontrolą. Po upływie tych terminów Urząd kontynuował czynności weryfikacyjne. Do 31 sierpnia 2021 r. wyjaśniono 85,3% niezgodności wykazanych w badanych raportach z pierwszego kwartału 2021 r.

Efektywne działania Urzędu skutkowały osiągnięciem wyznaczonych – przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Rzeszowie (dalej IAS) – wartości mierników realizacji celów, dotyczących wpływów należności publicznoprawnych, efektów finansowych czynności sprawdzających oraz efektywności kontroli podatkowych.

Trafnie typowane były przez Urząd podmioty do kontroli rozliczeń VAT. Spośród 40 zakończonych kontroli, w latach 2020 – 2021 (do 30 czerwca), wysoki odsetek (90%) stanowiły kontrole, w których stwierdzono nieprawidłowości z ustaleniami przekraczającymi 3 tys. zł. Niekorzystnym zjawiskiem było zmniejszenie (o 31,4%) liczby zakończonych i zatwierdzonych kontroli w 2020 r., w porównaniu do roku 2019, na co główny wpływ miały nieobecności pracowników spowodowane epidemią Covid-19. Dane za pierwsze półrocze 2021 r. wskazują jednak, że przy utrzymaniu tendencji z tego półrocza, liczba kontroli w całym 2021 r. będzie zbliżona do liczby z 2019 r.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rejestrowanie podatników VAT oraz wykreślanie z rejestru

Opis stanu faktycznego

Według stanu na koniec 2020 r., we właściwości Urzędu pozostawało 1636 czynnych podatników VAT, w tym 1526 podatników VAT UE. W porównaniu do stanu na koniec 2019 r., liczba wszystkich czynnych podatników VAT uległa zwiększeniu o 42 (2,6%), a podatników VAT UE o 57 (3,9%). Według stanu na 30 czerwca 2021 r., we właściwości Urzędu pozostawało 1338 czynnych podatników VAT (mniej o 472 podatników, tj. o 26,1%, niż na koniec pierwszego półrocza 2020 r.), w tym 1083 podatników VAT UE (mniej o 497 podatników – o 31,5%).

W latach 2020 – 2021 (do 30 czerwca), Urząd zarejestrował 12 podmiotów jako podatników VAT. Nie zostało zarejestrowanych 21 podmiotów, które złożyły zgłoszenie rejestracyjne. PUS stał się urzędem właściwym dla 998 podmiotów przeniesionych z innych urzędów skarbowych, z czego dla 221 podmiotów w 2020 r. (o 22 podmioty więcej niż w 2019 r.) oraz dla 777 podmiotów w pierwszym półroczu 2021 r. (o 565 podmiotów więcej niż w pierwszym półroczu 2020 r.).

Różnice w liczbie podatników VAT, w poszczególnych okresach, wynikały przede wszystkim ze zmiany właściwości miejscowej urzędu skarbowego dla podatników.

Szczegółowym badaniem objęto działania weryfikacyjne podjęte przez Urząd wobec 15 podmiotów, które w okresie objętym kontrolą złożyły zgłoszenia rejestracyjne. Czterem spośród tych podmiotów odmówiono rejestracji, z czego trzem na podstawie art. 96 ust. 4a pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴ (dalej ustawa o VAT), z powodu podania w zgłoszeniu rejestracyjnym danych niezgodnych z prawdą, a jednemu – na podstawie art. 96 ust. 4a pkt 3 tej ustawy, z powodu braku możliwości skontaktowania się z tym podmiotem, albo jego pełnomocnikiem, pomimo podjętych i udokumentowanych prób takiego kontaktu. Sześć podmiotów zostało wpisanych do rejestru czynnych podatników VAT i jednocześnie VAT UE. Pięć spośród nich zostało uznanych jako generujących wysokie ryzyko uszczupień wpływów z VAT, a jeden jako generujący podwyższone ryzyko. Cztery podmioty zostały zarejestrowane jako podatnicy VAT UE – trzem spośród nich przypisano akceptowalny poziom ryzyka uszczupień, a jednemu ryzyko podwyższone. Jeden podmiot został zarejestrowany jako podatnik VAT czynny, z podwyższonym poziomem ryzyka. W badanych sprawach, czynniki wpływające na poziom ryzyka nie uzasadniały odmowy wpisu do rejestrów.

Ocena ryzyka uszczupień w podatku VAT, możliwych do generowania przez podmioty składające zgłoszenia rejestracyjne, dokonywana była po analizie danych dotyczących między innymi: wcześniejszych wykreśleń z rejestru VAT; obywatelstwa wspólników, członków zarządu lub prokurentów; adresu działalności; możliwości kontaktu telefonicznego. W każdym z badanych przypadków dokonywano oceny ryzyka z uwzględnieniem poziomu ryzyka wygenerowanego przez aplikację WRO-System, aplikację VIES (w zakresie podatników VAT UE) oraz ustalonego przez PUS. Ocena taka była również dokonywana w przypadku deklaracji aktualizacyjnych, składanych w związku ze zmianą właściwości naczelnika urzędu skarbowego. W sytuacjach budzących wątpliwości, odnośnie

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 685 ze zm.

spełniania wymogów rejestracyjnych, podmioty wzywano do złożenia wyjaśnień lub uzupełnień. Wezwania przekazywano za pośrednictwem poczty tradycyjnej lub elektronicznej oraz telefonicznie. Wizję w terenie przeprowadzono w celu weryfikacji miejsca prowadzenia działalności gospodarczej przez trzy podmioty. W badanych sprawach nie stwierdzono aby podmiot nie istniał pod wskazanym adresem.

Wobec dwóch podmiotów podjęto działania w celu uchylenia numeru identyfikacji podatkowej (NIP). Jeden z nich, wykreślony wcześniej z rejestru VAT z powodu nieskładania deklaracji, nie został zarejestrowany ze względu na brak możliwości nawiązania z nim kontaktu. W 2020 r. podmiotowi temu uchylony został NIP. Drugi podmiot został ujęty w raporcie kontrolnym (za 2021 r.) z obsługi podmiotów w kierunku uchylenia NIP. Podmiot ten nie został zarejestrowany z powodu braku możliwości nawiązania z nim kontaktu oraz niespełnienia warunku określonego w art. 113 ust. 1 ustawy o VAT⁵.

(akta kontroli str. 9-39, 176)

W okresie objętym kontrolą, z rejestru VAT zostało wykreślonych 131 podmiotów, z czego 128 w 2020 r. oraz trzy w pierwszej połowie 2021 r. Główną przyczyną wykreślenia podmiotów z rejestru był brak realizacji obowiązku złożenia deklaracji VAT za trzy kolejne miesiące lub za kwartał⁶. Z przyczyn tych wykreślono 67 podmiotów – wszystkie w 2020 r. Pozostałe wykreślenia nastąpiły z powodu:

- braku możliwości skontaktowania się z podatnikiem lub pełnomocnikiem, mimo podjętych, udokumentowanych prób kontaktu⁷ – w 2020 r. wykreślono 38 podmiotów, w pierwszym półroczu 2021 r. jeden podmiot;
- zawieszenia działalności gospodarczej przez podatnika, na okres co najmniej sześciu kolejnych miesięcy⁸ – wykreślono 11 podmiotów (wszystkie w 2020 r.);
- zaprzestania wykonywania czynności podlegającej opodatkowaniu⁹ – w 2020 r. wykreślono 10 podmiotów, w pierwszym półroczu 2021 r. dwa podmioty;
- zaprzestania wykonywania czynności podlegającej opodatkowaniu, które nie zostało zgłoszone Naczelnikowi PUS¹⁰ – w 2020 r. wykreślono jeden podmiot;
- informacji, przekazanych przez IAS, wskazujących na prowadzenie przez podatnika działań z zamiarem wykorzystania działalności banków, lub spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, do celów mających związek z wyłudzeniami skarbowymi¹¹ – w 2020 r. wykreślono jeden podmiot.

Badaniem w zakresie prawidłowości działań weryfikacyjnych Urzędu, mających na celu ustalenie podmiotów podlegających wykreśleniu z rejestru podatników VAT lub VAT UE, objęto 28 spraw. W trzech sprawach PUS wzywał podmioty do przedłożenia deklaracji VAT, dotyczących dwóch kolejnych miesięcy, po czym dokonał ich wykreślenia ze względu na brak możliwości skontaktowania się z nimi, pomimo iż istniała przesłanka wykreślenia ich z rejestru z powodu niezłożenia deklaracji przez kolejne trzy miesiące. Działanie takie spowodowało zwłokę w terminie wykreślenia podmiotów z rejestru wynoszącą od 89 do 104 dni.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, iż w wymienionych przypadkach zastosowano podstawę prawną wykreślenia podatnika z rejestru VAT wynikającą z art. 96 ust. 9 pkt 2 ustawy o VAT, pomimo równoczesnego zaistnienia przesłanki wynikającej z art. 96

⁵ Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o VAT, Zwalnia się od podatku sprzedaż dokonywaną przez podatników, u których wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 200 000 zł.

⁶ Wykreślenia na podstawie art. 96 ust. 9a pkt 2 ustawy o VAT.

⁷ Wykreślenia na podstawie art. 96 ust. 9 pkt 2 ustawy o VAT.

⁸ Wykreślenia na podstawie art. 96 ust. 9a pkt 1 ustawy o VAT.

⁹ Wykreślenia na podstawie art. 96 ust. 6 ustawy o VAT.

¹⁰ Wykreślenie na podstawie art. 96 ust. 8 ustawy o VAT.

¹¹ Wykreślenie na podstawie art. 96 ust. 9 pkt 5 ustawy o VAT.

ust. 9a pkt 2 ww. ustawy, gdyż do systemu Poltax można wpisać tylko jedną z nich. Podał również, iż wskazany powód wykreślenia z rejestru „brak kontaktu” stanowi istotną informację również dla innych urzędów skarbowych, urzędów celno-skarbowych lub prokuratury. Naczelnik wyjaśnił, iż utrzymanie relacji z klientem KAS, na najwyższym poziomie, jest jednym z priorytetowych kierunków działań KAS, stąd też pracownicy, przed podjęciem działań związanych z wykreśleniem podmiotu z rejestru VAT, podejmują próby kontaktu z podatnikiem. Wskazał, iż działanie takie ma na celu umożliwienie podatnikowi wywiązanie się z ciężących na nim obowiązków, równocześnie stanowiąc jedną z okoliczności branych pod uwagę przy podejmowaniu działań mających na celu uchylenie NIP. Wyjaśnił także, iż termin wykreślenia z rejestru nie jest ściśle określony w obowiązujących przepisach prawa.

Trzy podmioty zostały wykreślone z rejestru z opóźnieniem od 42 do 65 dni od zaistnienia przesłanki do wykreślenia. Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że wydłużenie tego okresu wynikało z ogłoszonego w tym czasie stanu epidemii Covid-19, zmiany systemu Poltax na PoltaxPlus. Proces wdrażania nowego systemu, likwidacja rejestrów przypisów i odpisów, narzucił na pracowników obsługujących deklaracje inne dodatkowe obowiązki. Dodatkowo, w związku wdrażaniem nowego systemu, nastąpiło kilkudniowe wstrzymanie obsługi dokumentów w początkowych dniach stycznia co skutkowało spiętrzeniem prac związanych z obsługą PIT-4R. Absencje pracowników, zdalny system pracy oraz relokacja pracowników do wykonywania kluczowych zadań związanych między innymi z obsługą deklaracji oraz terminowej realizacji zwrotów w prawidłowej wysokości, przyczyniły się do przesunięcia w czasie czynności związanych z wykreśleniem podmiotów z rejestru podatników VAT.

Jeden podmiot został wykreślony z rejestru VAT z powodu nieskładania deklaracji przez kolejnych pięć miesięcy, pomimo pisemnych wezwań PUS do realizacji tego obowiązku. Zwłoka w wykreśleniu z rejestru tego podmiotu, wyniosła 105 dni od zaistnienia przesłanki do jego dokonania¹².

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, iż otwarcie obowiązku w podatku VAT dla tego podmiotu nastąpiło w lutym 2020 r, po otrzymaniu z IAS pliku zawierającego podmioty, które wznowiły zawieszoną działalność. PUS wezwał podmiot do przedłożenia deklaracji VAT za listopad, grudzień 2019 oraz styczeń 2020. Nowi właściciele podmiotu wyjaśnili, że nie mieli wiedzy, iż są podatnikami VAT. Nie mieli również zawartej umowy na obsługę księgową. Podatnik wskazał również, iż problemy wywołane stanem epidemicznym Covid-19 uniemożliwiały przekraczanie granicy między Polską a Ukrainą i w konsekwencji dokończenie procesu rejestracji. PUS, po uzyskaniu powyższych wyjaśnień, nie wykreślił podmiotu z rejestru VAT w kwietniu 2020 r. Po okresie zniesienia obostrzeń, podatnik nie złożył brakujących deklaracji i plików JPK, w związku z czym 10 czerwca 2020 r. nastąpiło wykreślenie go z rejestru. W okresie objętym kontrolą nie było przypadków wykreślenia podmiotu z rejestru VAT-UE na podstawie art. 97 ust. 15 oraz 15a ustawy o VAT. W aplikacji VIES brak jest raportów umożliwiających selekcję podmiotów na podstawie art. 97 ust. 15 ustawy o VAT. W PUS¹³ *generowane są Raporty z systemu VIES o podatnikach zarejestrowanych dla VIES, którzy nie złożyli deklaracji VAT lub informacji VAT UE. W wyniku analizy poszczególnych raportów podmioty, które nie złożyły informacji podsumowujących VAT UE (...) wzywane były do złożenia zaległych informacji podsumowujących lub wyjaśnienia przyczyn ich niezłożenia.*

(akta kontroli str. 7-8, 19-144, 177)

¹² Przesłanka do wykreślenia zaistniała po nieprzedłożeniu deklaracji za kolejne trzy miesiące.

¹³ Co najmniej raz w miesiącu, po upływie terminu do złożenia deklaracji VAT-7 oraz informacji VAT-UE.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepodjęciu niezwłocznych działań w celu wykreślenia podmiotów z rejestru VAT, co powodowało, że pomimo braku podstaw podmioty te funkcjonowały w obrocie gospodarczym jako podatnicy VAT. Sytuację taką stwierdzono w siedmiu spośród 28 badanych spraw.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd prawidłowo realizował zadania w zakresie bieżącego aktualizowania rejestru podatników VAT, z wyjątkiem przypadków niepodjęcia niezwłocznych działań w celu wykreślenia podmiotów z tego rejestru, co miało miejsce w okresie stanu epidemicznego Covid-19 oraz zmiany systemu Poltax na PoltaxPlus.

W Urzędzie rzetelnie weryfikowano dane zawarte w zgłoszeniach rejestracyjnych VAT. W ramach weryfikacji ustalano poziom ryzyka rejestracyjnego. W sytuacjach budzących wątpliwości, odnośnie spełniania wymogów rejestracyjnych, podmioty wzywano do złożenia wyjaśnień lub uzupełnień. Nie dokonywano rejestracji w przypadkach wystąpienia przesłanek uzasadniających taką odmowę.

W Urzędzie prowadzono bieżący monitoring w celu stwierdzenia ewentualnych podstaw do wykreślenia podatników z rejestru VAT. W uzasadnionych przypadkach dokonywano takich wykreśleń.

OBSZAR

2. Weryfikowanie prawidłowości dokonywanych przez podatników rozliczeń VAT

Opis stanu
faktycznego

W pierwszym kwartale 2020 r. Urząd otrzymał siedem raportów w celu wyjaśnienia wykazanych w nich niezgodności, wynikających ze złożonych przez podatników JPK_VAT¹⁴: trzy raporty o podmiotach, które miały otwarty obowiązek VAT i nie złożyły pliku JPK_VAT (raporty R.0. za październik, listopad i grudzień 2019 r.) oraz cztery raporty identyfikujące podmioty, które w JPK_VAT w rejestrze zakupów uwzględniły faktury VAT wystawione przez kontrahentów krajowych nieposiadających otwartego obowiązku VAT w dniu wystawienia faktury (raporty R.2. – podmiot główny – za październik, listopad i grudzień 2019 r. oraz za styczeń 2020 r.).

W pierwszym kwartale 2021 r. Urząd otrzymał sześć raportów: trzy raporty identyfikujące podmioty, które w JPK_VAT w rejestrze zakupów wykazały faktury z kwotą podatku naliczonego wyższą od kwoty podatku należnego wykazanego przez kontrahenta w JPK_VAT w rejestrze sprzedaży (raporty R.1.2 za styczeń, luty i marzec 2020 r., wygenerowane poprzez porównanie JPK_VAT nabywcy i dostawcy) oraz trzy raporty R.2. (za listopad i grudzień 2020 r. oraz za styczeń 2021 r.¹⁵).

W raportach tych, Ministerstwo Finansów przekazało do wyjaśnienia łącznie 2369 niezgodności w rozliczeniach VAT, z czego w raportach przekazanych w pierwszym kwartale 2020 r. – 260, a w raportach przekazanych w pierwszym kwartale 2021 r. – 2109. Łączna kwota niezgodności wykazanych w raportach wynosiła 7968 tys. zł, z czego w raportach przekazanych w pierwszym kwartale 2020 r. (raportach R.2) – 534,3 tys. zł, a w raportach przekazanych w pierwszym kwartale 2021 r. (raportach R.1.2 oraz R.2) – 7433,7 tys. zł.

¹⁴ Jednolity plik kontrolny ewidencji VAT – zestaw przesyłanych, do urzędów skarbowych, informacji o transakcjach o transakcjach gospodarczych.

¹⁵ Od 1 października 2020 r. JPK_VAT został zastąpiony przez JPK_V7.

Przed wyznaczonymi – przez Ministerstwo Finansów – terminami sprawdzenia dokonanych ustaleń, PUS wyjaśnił 250 spraw (96,2%) wykazanych w raportach otrzymanych w pierwszym kwartale 2020 r. (w tym wszystkie dotyczące niezgodności kwotowych) oraz 1129 (53,5%) niezgodności wykazanych w raportach otrzymanych w pierwszym kwartale 2021 r., na łączną kwotę 921,6 tys. zł (12,4% łącznej kwoty niezgodności wykazanej w tych raportach). Nie zostało wyjaśnionych 10 spraw wykazanych w raportach R.0., 978 spraw z raportów R.1.2. oraz 2 sprawy z raportów R.2. Odsetek wyjaśnionych niezgodności, wykazanych w raportach otrzymanych w pierwszym kwartale 2021 r., był mniejszy o 42,7 punktu procentowego od odsetka wyjaśnionych niezgodności wykazanych w raportach otrzymanych w pierwszym kwartale 2020 r., na co główny wpływ miało wyjaśnienie 51,5% niezgodności wykazanych w raportach R.1.2., nieudostępnionych w pierwszym kwartale 2020 r. Odsetek wyjaśnionych niezgodności wykazanych w raportach R.2., udostępnionych w pierwszym kwartale 2021 r., był mniejszy o 2,2 punktu procentowego od odsetka wyjaśnionych niezgodności wykazanych w takich raportach, udostępnionych w pierwszym kwartale 2020 r.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że niezweryfikowane sprawy z raportów R.0. zostały przesłane przez inne urzędy skarbowe wskutek realizacji ich własnych raportów, tj. później niż rekordy udostępnione przez Ministerstwo Finansów. W terminie realizacji raportów sporządzono zawiadomienia w sprawie niezłożonych JPK_VAT. Czynności weryfikacyjne i analityczne oraz zawiadomienia podatników o niezgodnościach, wykazanych w niewyjaśnionych sprawach z raportów R.2., przeprowadzono przed upływem terminu, natomiast wymagane korekty JPK_VAT zostały złożone przez podatników po terminie. Wyjaśnił, że przyczynami niezweryfikowania wszystkich niezgodności wykazanych w raportach R.1.2., przed terminami sprawdzenia dokonanych ustaleń przez Ministerstwo Finansów, były: wyjątkowa obszerność tych raportów (685 rekordów w raportach za styczeń 2020 r. i luty 2020 r. oraz 648 rekordów w raporcie za marzec 2020 r., podczas gdy miesięczny raport o tym symbolu zawierał zwykle około 100 rekordów); krótkie odstępy czasu pomiędzy terminami realizacji tych raportów (za styczeń 2020 r. do 9 czerwca 2021 r., za luty 2020 r. do 16 czerwca 2021 r., za marzec 2020 r. do 23 czerwca 2021 r.); spiętrzenie pracy związanej z realizacją innych raportów (siedmiu rodzajów raportów łącznie za 75 miesięcy); zaplanowany wcześniej dwutygodniowy urlop pracownika zajmującego się realizacją raportów.

Do 31 sierpnia 2021 r. zostały wyjaśnione wszystkie niezgodności wykazane w raportach otrzymanych przez Urząd w pierwszym kwartale 2020 r. oraz 1798 (85,3%) niezgodności wykazanych w raportach otrzymanych w pierwszym kwartale 2021 r., na łączną kwotę 4303,3 tys. zł (57,9% łącznej kwoty niezgodności wykazanej w tych raportach).

(akta kontroli str. 178-209)

Szczegółowym badaniem objęto działania podejmowane przez PUS w celu wyjaśnienia 30 niezgodności w rozliczeniach VAT: 15 wykazanych w raportach udostępnionych w pierwszym kwartale 2020 r. (ośmiu w raportach R.0., siedmiu w raportach R.2.) oraz 15 wykazanych w raportach udostępnionych w pierwszym kwartale 2021 r. (13 w raportach R.1.2., dwóch w raportach R.2.). W badanych sprawach, łączna kwota niezgodności, w zakresie podatku VAT, wynosiła 2458,1 tys. zł, z czego: niezgodności wykazanych w raportach R.1.2. – 2057,4 tys. zł, a w raportach R.2. – 400,7 tys. zł (191,8 tys. zł w raportach udostępnionych w pierwszym kwartale 2020 r., 208,9 tys. zł w raportach udostępnionych w pierwszym kwartale 2021 r.).

(akta kontroli str. 210-214)

Weryfikacja badanych spraw dokumentowana była poprzez dokonywanie wpisów w module *Raporty* aplikacji WRO-System. System ten nie ewidencjonował dat podjęcia czynności wyjaśniających. W badanych sprawach dokumentację stanowiły ponadto: pisma kierowane do podatników informujące o braku JPK_VAT, obowiązku ich złożenia, przewidzianych prawem sankcjach za ich niezłożenie, monitorowaniu – przez właściwe organy podatkowe – działań naruszających istniejący porządek prawny (w badanych sprawach dotyczących niezgodności wykazanych w raportach R.0.); faktury wystawione przez kontrahentów podatników (w dwóch sprawach dotyczących niezgodności wykazanych w raportach R.2.); faktura taka oraz dowód zapłaty (w jednej badanej sprawie wykazanej w raporcie R.2.); faktura, potwierdzenie operacji zapłaty, rejestr sprzedaży, deklaracja dla podatku VAT (w jednej badanej sprawie wykazanej w raporcie R.2.); adnotacja sporządzona przez starszego eksperta skarbowego (w jednej badanej sprawie wykazanej w raporcie R.1.2.). Urząd nie dokumentował terminów podjęcia czynności wyjaśniających.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że zgodnie z zaleceniami – przekazywanymi w pismach Ministerstwa Finansów Departament Analiz oraz w wiadomościach elektronicznych i na telekonferencjach przez koordynatora raportów JPK w Izbie Administracji Skarbowej w Rzeszowie – realizacja i obsługa raportów JPK powinna się odbywać wyłącznie w aplikacji WRO-System moduł „Raport”. W sytuacji gdy w wyniku podjętych działań weryfikacyjnych na konkretnym rekordzie raportu zachodzi konieczność wytworzenia dokumentu papierowego, taka dokumentacja jest tworzona przez pracownika obsługującego dany rekord w raporcie. Dotyczy to w szczególności gdy konieczne jest wysłanie pisma do podatnika lub przekazanie informacji do innego urzędu skarbowego o niezgodnościach w rozliczeniu podatku u kontrahenta analizowanego podatnika. (...) W przeważającej części do finalnej weryfikacji rekordu wymagane jest częściowe sprawdzenie (w jednym lub dwóch systemach) rozliczenia podatkowego podatnika. (...) Wyniki podjętych działań weryfikacyjnych w stosunku do informacji zapisanej w danym rekordzie raportu JPK, zapisywane są w formie elektronicznej w aplikacji WRO-System.

(akta kontroli str. 210-218)

W wyniku weryfikacji Urząd ustalił, iż czterej podatnicy wykazani w badanych sprawach z raportów R.0., zostali wykreśleni z rejestru VAT przed udostępnieniem tych raportów¹⁶. Dwóch podatników wykreślono z rejestru VAT po przeprowadzeniu czynności weryfikacyjnych. Nieodebrane przez nich pisma informujące o braku JPK_VAT, a także o obowiązku złożenia ich w terminie pięciu dni roboczych od dnia otrzymania pisma, wysłano po upływie 83 oraz 49 dni od dnia udostępnienia raportów¹⁷. Dwóch podatników złożyło brakujące JPK_VAT. Pisma zawierające określone powyżej informacje wysłano do nich po upływie 109 oraz 50 dni od dnia udostępnienia raportów¹⁸. Kontakt telefoniczny z podatnikami nawiązano po upływie – odpowiednio – 67 oraz 107 dni od dnia wysłania pism. Brakujące JPK_VAT

¹⁶ Na podstawie art. 96 ust. 9 pkt 2 ustawy o VAT, w związku z brakiem możliwości skontaktowania się z podatnikiem, pomimo podjęcia udokumentowanych prób.

¹⁷ Do podatnika wykreślonego z rejestru VAT z dniem 12 maja 2020 r. pismo informujące o braku JPK_VAT za listopad 2019 r. wysłano 29 kwietnia 2020 r., tj. po upływie 83 dni od udostępnienia raportu w dniu 6 lutego 2020 r. Do podatnika wyrejestrowanego z dniem 13 maja 2020 r. pismo informujące o braku JPK_VAT za grudzień 2019 r. wysłano 15 kwietnia 2020 r., tj. po upływie 49 dni od udostępnienia raportu w dniu 25 lutego 2020 r.

¹⁸ Do podatnika, który nie złożył JPK_VAT za listopad 2019 r., pismo wysłano 25 maja 2020 r., tj. po upływie 109 dni od udostępnienia raportu w dniu 6 lutego 2020 r. Kontakt telefoniczny z tym podatnikiem nawiązano 31 lipca 2020 r. – 67 dni od dnia wysłania pisma. Do podatnika, który nie złożył JPK_VAT za grudzień 2019 r., pismo wysłano 15 kwietnia 2020 r., tj. po upływie 50 dni od udostępnienia raportu w dniu 25 lutego 2020 r. Kontakt telefoniczny z tym podatnikiem nawiązano 31 lipca 2020 r. – 107 dni od dnia wysłania pisma.

podatnicy złożyli w dniu nawiązania kontaktu telefonicznego¹⁹. Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że *działania weryfikacyjne nie były przeprowadzone wcześniej ze względu na obciążenie stanowiska pracy pracownika zajmującego się innymi rekordami tych raportów lub innymi rekordami z pozostałych raportów, przy utrudnieniach związanych z pandemią*. Wskazał także, że czynności te przeprowadzono w terminie realizacji raportu.

(akta kontroli str. 204-214)

Czynności weryfikacyjne podjęte przez Urząd, dotyczące sześciu spośród dziewięciu zbadanych spraw wymienionych w raportach R.2., nie wykazały nieprawidłowości. Faktury uwzględnione przez podatników w rejestrach zakupów uwzględnione były także w rejestrach sprzedaży JPK_VAT lub JPK_7V ich kontrahentów. W wyniku weryfikacji, trzech podatnicy dokonali korekt JPK_VAT poprzez wprowadzenie prawidłowego lub brakującego NIP kontrahenta, określonego na fakturze przekazanej do Urzędu w formie elektronicznej.

Do 10 września 2021 r. (dzień przekazania raportów do kontroli w celu doboru próby do badań) zostały zweryfikowane dwie spośród 13 badanych spraw wykazanych w raportach R.1.2. Stwierdzona została zgodność faktury ujętej przez podatnika z fakturą wykazaną przez kontrahenta w korekcie JPK_VAT, a także została dokonana – przez podatnika – korekta JPK_VAT, polegająca na wprowadzeniu danych dotyczących faktycznych dostawców, zamiast błędnie wprowadzonych danych dotyczących ich przedstawicieli celnych.

(akta kontroli str. 211-213)

W Urzędzie nie dokumentowano dat zakończenia czynności wyjaśniających w sprawach wykazanych w udostępnionych raportach. Według stanu na 10 września 2021 r., ostatnia modyfikacja rekordów dotyczących badanych spraw została dokonana:

- 7 i 56 dnia po dniu udostępnienia raportów R.0. w celu weryfikacji wykazanych w nich niezgodności (rekordów dotyczących podmiotów wykreślonych z rejestru VAT przed udostępnieniem raportów);
- 85 i 104 dnia po dniu udostępnienia raportów R.0. (rekordów dotyczących podmiotów wyrejestrowanych w wyniku czynności weryfikacyjnych);
- 164 i 183 dnia po dniu udostępnienia raportów R.0. (rekordów dotyczących podatników, którzy złożyli brakujące JPK_VAT);
- 57, 82, 84, 97 dnia po dniu udostępnienia raportów R.2. w pierwszym kwartale 2020 r. oraz 112 i 117 dnia po dniu udostępnienia raportów R.2. w pierwszym kwartale 2021 r. (rekordów dotyczących spraw, w których nie stwierdzono niezgodności);
- 45, 82 i 93 dnia po dniu udostępnienia raportów R.2. w pierwszym kwartale 2020 r. (rekordów dotyczących podatników, którzy złożyli korekty JPK_VAT).

W sprawach tych, zakończenie czynności weryfikacyjnych nastąpiło przed terminami sprawdzenia, przez Ministerstwo Finansów, ustaleń dokonanych przez PUS²⁰. Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że *zapisana przy rekordzie raportu (w aplikacji WRO-*

¹⁹ 31 lipca 2020 r.

²⁰ Termin pobrania danych, przez Ministerstwo Finansów, z raportów R.0. i R.2. za październik 2019 r. oraz R.0. za listopad 2019 r. – 30 września 2020 r.; data modyfikacji rekordów dotyczących badanych spraw wykazanych w tych raportach – 14 stycznia 2020 r., 3 i 5 marca 2020 r., 14 i 28 kwietnia 2020 r., 20 maja 2020 r., 7 sierpnia 2020 r. Termin pobrania danych z raportów R.0. i R.2. za grudzień 2019 r. oraz R.2. za styczeń 2020 r. – 30 listopada 2020 r.; data modyfikacji rekordów dotyczących badanych spraw wykazanych w tych raportach – 8, 20, 22 maja 2020 r., 25 czerwca 2020 r., 7 sierpnia 2020 r. Termin pobrania danych z raportu R.2. za listopad 2020 r. – 21 czerwca 2021 r.; data modyfikacji rekordu – 26 maja 2021 r. Termin pobrania danych z raportu R.2. za styczeń 2021 r. – 16 sierpnia 2021 r.; data modyfikacji rekordu – 15 lipca 2021 r.

System) „data modyfikacji” nie oznacza daty przeprowadzenia weryfikacji danego rekordu. Daty rozpoczęcia czynności weryfikacyjnych (w tym podjęcia próby kontaktu z podatnikiem) czy też daty dokonania danego ustalenia w prowadzonej weryfikacji rekordu (np. sprawdzenie rozliczenia podatkowego i danych podatnika w innych aplikacjach, zapytania do innych urzędów skarbowych), bądź też daty zakończenia weryfikacji rekordów, nie są zapisywane i gromadzone przez aplikację WRO-System. „Data modyfikacji” oznacza datę ostatniej ingerencji użytkownika systemu w zapis danego rekordu raportu.

Dwie sprawy, wykazane w raportach R.1.2., zostały wyjaśnione po terminie sprawdzenia ustaleń przez Ministerstwo Finansów. Według stanu na 10 września 2021 r., ostatnia modyfikacja rekordów, dotyczących tych spraw, została dokonana w 184 oraz 210 dniu po dniu udostępnienia raportów Urzędowi, tj. po upływie 51 oraz 70 dni od wyznaczonego dnia na sprawdzenie ustaleń²¹. Do 10 września 2021 r., pozostałe badane sprawy, wykazane w raportach R.1.2., nie zostały wyjaśnione. Posiadały one status *Rekord pobrany przez pracownika przed edycją*. Ustalonymi terminami sprawdzenia ustaleń dokonanych w sprawach wykazanych w raporcie R.1.2. za styczeń 2020 r. był 9 czerwca 2021 r., za luty 2020 r. – 16 czerwca 2021 r., za marzec 2020 r. – 23 czerwca 2021 r.

Podane przez Naczelnika Urzędu przyczyny niezwyfikowania spraw wykazanych w raportach R.1.2., przed terminami sprawdzenia ustaleń przez Ministerstwo Finansów, zamieszczono na stronie ósmej wystąpienia pokontrolnego. Naczelnik Urzędu podkreślił, że wyznaczone w pismach Ministerstwa Finansów terminy realizacji raportów nie są terminami ostatecznymi. Są to daty kiedy Departament Analiz w Ministerstwie Finansów weryfikuje czynności urzędu względem danego raportu, poprzez pobranie danych z aplikacji WRO-System – po raz pierwszy. Zgodnie z pismami MF, pobranie danych nie uniemożliwia dalszej pracy z rekordami przekazanymi do wyjaśnienia. Docelowo wszystkie rekordy powinny być zapisane (edycja zakończona).

(akta kontroli str. 204-213)

Dochody z podatku od towarów i usług, zrealizowane przez Urząd w okresie objętym kontrolą, wynosiły 649 034,4 tys. zł. Wpływy z tego podatku wynosiły 3 258 697,5 tys. zł, a jego zwroty – 2 609 663,1 tys. zł. W 2020 r. dochody wynosiły 357 233 tys. zł (wpływy 2 389 467,6 tys. zł, zwroty 2 032 234,6 tys. zł), a w pierwszym półroczu 2021 r. – 291 801,4 tys. zł (wpływy 869 229,9 tys. zł, zwroty 577 428,5 tys. zł).

W 2020 r. – w porównaniu do 2019 r. – oraz w pierwszym półroczu 2021 r. – w porównaniu do pierwszego półrocza 2020 r. – dochody te ulegały zwiększeniu. Zwiększenia dochodów były rezultatem obniżenia się zwrotów o kwoty większe niż zmniejszenia wpływów. W 2020 r. dochody z podatku VAT były większe o 122 599,5 tys. zł (52,3%) niż w 2019 r. Wpływy były mniejsze o 18 052,5 tys. zł (0,7%), a zwroty – o 140 652 tys. zł (6,5%). W pierwszym półroczu 2021 r. dochody z VAT były większe o 403 531,6 tys. zł (361,2%) niż w pierwszym półroczu 2020 r. Wpływy uległy zmniejszeniu o 195 104,7 tys. zł (18,3%), a zwroty o 598 636,3 tys. zł (50,9%).

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że zmniejszenie wpływów oraz zwrotów w pierwszym półroczu 2021 r., w porównaniu do pierwszego półrocza 2020 r., spowodowane było koncentracją obsługi największych firm w Polsce, prowadzących działalność o największej skali i generujących największe wpływy w podatku VAT, w Pierwszym

²¹ Termin pobrania danych, przez Ministerstwo Finansów, z raportu R.1.2. za styczeń 2020 r. – 9 czerwca 2021 r. (data modyfikacji rekordu – 30 lipca 2021 r.); za luty 2020 r. – 16 czerwca 2021 r. (data modyfikacji rekordu – 25 sierpnia 2021 r.).

Mazowieckim Urzędzie Skarbowym w Warszawie. Zmiana właściwości dla 74 podatników – która nastąpiła od 1 stycznia 2021 r. – spowodowała, że w pierwszym półroczu 2021 r. PUS utracił wpływy w wysokości około 559 818,2 tys. zł. W pierwszym półroczu 2020 r. zwroty podatku VAT, w łącznej wysokości 679 160,2 tys. zł, otrzymało 56 spośród tych podatników.

W sprawie zmniejszenia zwrotów w 2020 r., w stosunku do 2019 r., Naczelnik PUS wyjaśnił, że sytuacja ta dotyczyła głównie jednego podatnika (zmniejszenie o 108 608,3 tys. zł) i związana była ze zmianą zasad opodatkowania jego dostawcy, zarejestrowanego z dniem 29 listopada 2017 r. dla potrzeb podatku od towarów i usług, z obowiązkiem podatkowym od grudnia 2012 r. Od momentu zarejestrowania w Polsce dla potrzeb podatku VAT, sprzedaż tego kontrahenta traktowana była jako dostawa krajowa, generująca podatek naliczony – poprzednio traktowana była jako wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów (WNT). *W związku z powyższym, od listopada 2018 r., w tym głównie w 2019 r., spółka dokonywała korekt zakupów dokonywanych jako WNT w latach 2013 – 2018, deklarując je jako zakup krajowy. Zmniejszenie zwrotów w tym podmiocie spowodowane było również spadkiem wydatków inwestycyjnych, deklarowanych za okres październik 2019 – wrzesień 2020 r., w porównaniu do okresu październik 2018 – wrzesień 2019 r., o kwotę 62 021 tys. zł. Ponadto spadek zwrotów w 2020 r., w porównaniu do 2019 r., jest również spowodowany ograniczeniem rozmiarów działalności z powodu Covid-19.*

(akta kontroli str. 219-222)

Badanie sposobu i zakresu weryfikowania, przez Urząd, zasadności zwrotów podatku VAT, przeprowadzono na próbie 15 zwrotów, spośród dokonanych od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r., z czego: pięciu zwrotów w wysokości nie mniejszej niż 12 000 tys. zł, pięciu zwrotów w wysokości mniejszej niż 12 000 tys. zł ale nie mniejszej niż 3000 tys. zł, pięciu zwrotów w wysokości mniejszej niż 3000 tys. zł lecz większej niż 1000 tys. zł. Łączna kwota tych zwrotów, wynikająca z deklaracji VAT, wynosiła 155 351,8 tys. zł. Kwota faktycznie zwróconych środków wynosiła 148 638,3 tys. zł, ponieważ nadwyżki podatku VAT siedmiu podatników, w łącznej wysokości 6713,5 tys. zł, zostały zaliczone na poczet zaległości podatkowych w VAT oraz na poczet zaliczek z tytułu: podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku dochodowego od osób prawnych, zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów z innych źródeł.

(akta kontroli str. 223-288)

W badanych sprawach Urząd niezwłocznie podejmował czynności analityczne, mające na celu wstępną ocenę ryzyka w zakresie wykazanego zwrotu. Wykorzystywano głównie dane z WRO-System oraz aplikację VIES²². Wyniki czynności zostały zaakceptowane przez Naczelnika Urzędu w terminie od 7 do 15 dni od dnia złożenia deklaracji przez podatników, z jednym wyjątkiem, kiedy akceptacja ta nastąpiła w 20 dniu po złożeniu deklaracji. Akceptacja następowała jednocześnie pomiędzy 42 a 54 dniem przed obowiązującymi terminami zwrotu podatku (w przypadku obowiązku zwrotu podatku w terminie 60 dni od złożenia deklaracji) oraz pomiędzy 11 a 17 dniem – w przypadku obowiązku zwrotu podatku w terminie 25 dni. Czternaście badanych zwrotów zostało zatwierdzonych przez Naczelnika PUS w terminie 3 do 17 dni przed obowiązującymi datami zwrotów. Jeden zwrot²³ dotyczył podatnika, dla którego – od 1 stycznia 2021 r. – organem właściwym był Naczelnik Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego

²² Automatyczna wymiana informacji o transakcjach unijnych.

²³ Zwrot za listopad 2020 r. w terminie do 22 lutego 2021 r.

w Warszawie. W dniu 8 stycznia 2021 r., z Urzędu wysłano pismo informujące o należnym zwrocie, w celu jego realizacji przez ten organ.

(akta kontroli str. 223-230, 258-288)

W ramach czynności analitycznych gromadzono informacje o kontrolach przeprowadzonych u podatnika w okresie ostatnich 5 lat; niezrealizowanych wnioskach o przeprowadzenie kontroli; przeprowadzonych czynnościach sprawdzających. Dokonywano analizy okoliczności mogących mieć wpływ na zasadność zwrotu podatku VAT, w szczególności obejmującej wykazywanie:

- dostaw wewnątrzwspólnotowych przez podatników niezarejestrowanych jako podatnicy VAT UE;
- rozbieżności, pomiędzy danymi zawartymi w deklaracjach VAT, a danymi wynikającymi z informacji podsumowującej, występujących w okresie ostatnich dwóch kwartałów;
- zwrotu VAT przez podatnika, który prowadził działalność nie dłużej niż 12 miesięcy;
- wyłącznie kwoty nadwyżki podatku naliczonego nad należnym, do przeniesienia na następne okresy rozliczeniowe w dłuższym okresie, jeżeli prawidłowość rozliczeń za wcześniejsze okresy nie była weryfikowana;
- kwot nabycia środków trwałych przekraczających netto wartość obrotów z trzech ostatnich okresów rozliczeniowych;
- nagłego wzrostu obrotów (powyżej 100%) w stosunku do poprzedniego okresu rozliczeniowego;
- sprzedaży w jednym okresie rozliczeniowym po sześciomiesięcznym okresie niewykazywania obrotów;
- deklarowania straty przez ostatnie dwa lata prowadzenia działalności.

(akta kontroli str. 223-230)

W 12 badanych sprawach, weryfikację zakończono po przeprowadzeniu czynności analitycznych, w wyniku których zaakceptowano zwrot podatku. Po dokonaniu takich czynności wobec trzech podatników, wskazano na potrzebę czynności sprawdzających. Czynności takie zostały przeprowadzone przez PUS w jednej sprawie. W ich wyniku ustalono, że o 186,4 tys. zł została zawyżona wykazana do zwrotu kwota 3171,3 tys. zł. Uznano, iż zasadny jest zwrot podatku w wysokości 2984,9 tys. zł. W dwóch sprawach, dotyczących zwrotów w łącznej wysokości 41 291,3 tys. zł²⁴, nie przeprowadzono czynności sprawdzających, lecz skierowano wnioski o przeprowadzenie kontroli podatników przez Podkarpacki Urząd Celno-Skarbowy w Przemyślu (PUCS). PUCS, powołując się na wytyczne z instrukcji w zakresie prowadzenia działań przez jednostki podległe Dyrektorowi IAS, zwrócił się o wykazanie przesłanek wskazujących na podejrzenie próby wyłudzenia podatku lub uzasadnionego podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości²⁵. W związku z nieuzupełnieniem wniosków, w wyznaczonym terminie, PUCS pozostawił je bez rozpatrzenia. Urząd dokonał dodatkowej, pogłębionej analizy zasadności tych zwrotów. Zostały zestawione oraz przeanalizowane szczegółowe dane dotyczące: sprzedaży oraz zakupów w miesiącach, za które zwrócony miał być VAT, a także

²⁴ Łączna faktyczna kwota zwrotów wynosiła 40 050,4 tys. zł, gdyż część kwoty zwrotu dla jednego podatnika (1 240,9 tys. zł) zaliczono na poczet zaległości z tytułu VAT oraz na zobowiązania z tytułu zaliczki w podatku dochodowym od osób fizycznych.

²⁵ W pismach UCS z 10 czerwca 2020 r. podano, że zgodnie z § 17 i 18 instrukcji w zakresie prowadzenia działań przez jednostki podległe Dyrektorowi IAS w Rzeszowie w obszarze zwalczania i zapobiegania nieprawidłowości podatkowych, naczelnicy urzędów skarbowych mogą wnioskować do naczelnika UCS o objęcie kontrolą celno-skarbową w zakresie podatku VAT podmiotów, co do których zachodzi, między innymi, uzasadnione podejrzenie próby wyłudzenia podatku lub uzasadnione podejrzenie wystąpienia nieprawidłowości, a wartość zwrotu lub uszczuplenia nie jest niższa niż 300 tys. zł.

sprzedaży z podziałem na 10 największych odbiorców oraz zakupów środków trwałych i zakupów pozostałych, z podziałem na 10 największych dostawców. W systemie VIES dokonano weryfikacji transakcji i nie stwierdzono nieprawidłowości. W aplikacji Lunetka dokonano weryfikacji poprawności wypełnienia plików JPK, w których nie stwierdzono nieprawidłowości. Po przeprowadzeniu analiz odstąpiono od dalszej weryfikacji. Stwierdzono, że kwoty podatku do zwrotu wynikają głównie z wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów i wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów, zakupów pozostałych, dostawy towarów i świadczenia usług poza terytorium kraju oraz – w przypadku jednego z tych podmiotów – zakupu środków trwałych.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił: *Kierując wnioski o kontrole, pomimo niedysponowania informacjami o możliwych nieprawidłowościach, brano głównie pod uwagę znaczne kwoty wykazane do zwrotu. Argumentem wskazującym również na weryfikację zwrotów przez PUCS był fakt, że urząd ten może prowadzić kontrole na terenie całej Polski, co daje m.in. możliwość sprawdzania kontrahentów spółek na terenie całego kraju. Po uzyskaniu negatywnej odpowiedzi w PUCS, mając na uwadze panującą pandemię Covid-19 oraz zbliżający się termin zwrotu, postanowiono nie wszczynać kontroli podatkowej oraz czynności sprawdzających, ale przeprowadzić we własnym zakresie dodatkową pogłębioną analizę przedmiotowych zwrotów. Przeprowadzone analizy (...) oraz wyniki czynności sprawdzających za poprzednie okresy dały podstawy do podjęcia decyzji o odstąpieniu od dalszej weryfikacji i wykonaniu zwrotu.*

(akta kontroli str. 223-230, 289-351)

Wśród celów wyznaczonych przez Dyrektora IAS, do realizacji przez Naczelnika PUS w 2020 r., wymieniono:

- wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych i niepodatkowych,
- efektywny proces czynności sprawdzających,
- efektywność kontroli podatkowych.

Za mierniki stopnia realizacji tych celów przyjęto odpowiednio:

- kwotę zrealizowanych należności publicznoprawnych – zaplanowaną dla PUS w wysokości nie mniejszej niż 1 337 535 tys. zł;
- kwotę ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających przeprowadzonych z udziałem podatników – planowana dla PUS wartość miernika – nie mniej niż 5,27 mln zł;
- udział kontroli pozytywnych (z ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł) zakończonych w okresie rozliczeniowym w ogólnej liczbie zakończonych kontroli dotyczących podatników – zaplanowany dla PUS w wysokości większej niż 78%.

PUS osiągnął zaplanowane wartości mierników. Wpływy należności publicznoprawnych wynosiły 1 392 959 tys. zł i były wyższe o 55 424 tys. zł (4,1%) od planowanego minimum. Wpływy z tytułu podatku VAT wynosiły 357 233 tys. zł, co stanowiło 25,6% ogółu wpływów z tytułu należności publicznoprawnych. W wyniku czynności sprawdzających uzyskano efekt w kwocie 11,88 mln zł – więcej o 6,61 mln zł (125,4%) od założonego minimum. Kwota uszczuplenia VAT, stwierdzona w wyniku tych czynności wynosiła 11,5 mln zł (96,8% ogólnej kwoty efektu finansowego). Spośród 25 kontroli przeprowadzonych w 2020 r., 24 kontrole (96%) zakończyły się ustaleniami podatkowymi przekraczającymi 3 tys. zł. Wszystkie kontrole pozytywne zawierały ustalenia w zakresie VAT. Ustalona kwota uszczuplenia tego podatku wynosiła 36,07 mln zł.

Do realizacji, przez Naczelnika PUS w 2021 r., wyznaczono – między innymi – następujące cele:

- wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych i niepodatkowych;
- poprawa skuteczności i efektywności działania pionu kontroli KAS;
- wzrost skuteczności i efektywności poboru należności podatkowych w wyniku działania pionu kontroli KAS.

Jako mierniki stopnia osiągnięcia tych celów przyjęto odpowiednio:

- kwotę zrealizowanych należności publicznoprawnych – zaplanowaną dla PUS w wysokości większej lub równej 908 039 tys. zł, w tym do 30 czerwca 2021 r. – 439 100 tys. zł;
- efektywność realizacji czynności sprawdzających – zaplanowana dla PUS kwota efektów uzyskanych w wyniku tych czynności – nie mniej niż 5,04 mln zł, w tym w pierwszym półroczu 2021 r. – nie mniej niż 2,52 mln zł;
- skuteczność kontroli dotyczących podatków – ustalona dla PUS w wysokości większej niż 83%, w każdym kwartale 2021 r.

Na koniec pierwszego półrocza 2021 r. PUS osiągnął planowane wartości mierników. Należności publicznoprawne zostały zrealizowane w wysokości 557 146 tys. zł – więcej o 118 046 tys. zł (26,9%) niż zaplanowana najmniejsza wartość, w tym z tytułu podatku VAT – 291 801 tys. zł (52,4% ogółu wpływów). W wyniku czynności sprawdzających uzyskano efekt w kwocie 6,86 mln zł – więcej o 4,34 mln zł (172,2%) od założonego minimum. Kwota uszczuplenia VAT, stwierdzona w wyniku czynności sprawdzających, wynosiła 5,32 mln zł (77,6% ogólnej kwoty efektu finansowego). Skuteczność 16 kontroli zakończonych do końca pierwszego półrocza 2021 r. wynosiła 100% – o 17 punktów procentowych więcej od zaplanowanego minimalnego wskaźnika. Ustalona w wyniku kontroli kwota uszczuplenia podatku VAT wynosiła 10,2 mln zł.

(akta kontroli str. 145-148)

W latach 2020 – 2021 (pierwsze półrocze) Urząd wszczął 34 kontrole podatkowe dotyczące rozliczeń podatku od towarów i usług. Dwadzieścia pięć spośród tych kontroli (73,5%) obejmowało okresy rozliczeniowe nie starsze niż dwa lata poprzedzające rok ich wszczęcia, w tym 21 kontroli (61,8% ogólnej liczby kontroli) bieżące okresy rozliczeniowe, tj. rok bieżący lub rok go poprzedzający. W 2020 r. wszczęto 29 kontroli, 21 spośród nich (72,4%) obejmowało okresy nie starsze niż dwa lata, w tym 17 (58,6%) okresy bieżące. W pierwszym półroczu 2021 r. wszczęto pięć kontroli, w tym cztery kontrole (80%) obejmujące okresy nie starsze niż dwa lata – kontrole te obejmowały okresy bieżące.

W kontrolach wszczętych w 2020 r., udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż dwa lata poprzedzające rok wszczęcia był większy o 8,2 punktu procentowego niż w kontrolach wszczętych w 2019 r.²⁶, a udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż trzy lata poprzedzające rok wszczęcia – o 7,8 punktu procentowego²⁷.

Wzrost taki nie nastąpił w pierwszym półroczu 2021 r. Udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż dwa lata był zbliżony do udziału w pierwszym półroczu 2020 r.²⁸ oraz mniejszy o 7,6 punktu procentowego od udziału takich

²⁶ W 2020 r. wszczęto osiem takich kontroli, co stanowiło 27,6% ogółu wszczętych kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w 2019 r. – sześć kontroli (19,4%).

²⁷ W 2020 r. wszczęto sześć takich kontroli, co stanowiło 20,7% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w 2019 r. – cztery kontrole (12,9%).

²⁸ W pierwszym półroczu 2021 r. wszczęto cztery takie kontrole, co stanowiło 20% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w pierwszym półroczu 2020 r. – 15 kontroli (21,1%).

kontroli wszczętych w całym 2020 r. Kontrole wszczęte w pierwszym półroczu 2021 r. nie obejmowały okresów rozliczeniowych starszych niż trzy lata poprzedzające ten rok.

Naczelnik PUS wyjaśnił, że główną przyczyną wszczynania kontroli obejmujących starsze okresy rozliczeniowe były informacje od innych organów podatkowych oraz administracji skarbowych o stwierdzonych nieprawidłowościach dotyczących kontrahentów podmiotów znajdujących się we właściwości PUS, a ponadto: kontrola kwot z przeniesienia, mających wpływ na bieżące rozliczenia; korekty składane przez podatników, dotyczące starszych lat podatkowych; wnioski organów ścigania; informacje otrzymane od innych instytucji.

(akta kontroli str. 352-359)

W latach 2020 – 2021 (pierwsze półrocze) zostało zakończonych i zatwierdzonych 40 kontroli podatkowych dotyczących rozliczeń VAT, prowadzonych przez Urząd, z czego 24 w 2020 r. oraz 16 w pierwszym półroczu 2021 r. W 2020 r. liczba tych kontroli była o 11 (31,4%) mniejsza niż w 2019 r. W pierwszym półroczu 2021 r., w porównaniu do pierwszego półrocza 2020 r., liczba zakończonych i zatwierdzonych kontroli zwiększyła się o 3 (23,1%).

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że mniejsza liczba kontroli zakończonych i zatwierdzonych w 2020 r., w porównaniu do 2019 r., spowodowana była głównie epidemią Covid-19 i związaną z tym nieobecnością pracowników oraz koniecznością pracy zdalnej, negatywnie wpływającej na wydajność pracy komórki kontroli. Na zmniejszenie liczby kontroli wpłynęło także: rozszerzenie zakresu zadań realizowanych przez dział i referat kontroli, poprzez dodanie zadania polegającego na prowadzeniu postępowań podatkowych wszczynanych po zakończeniu kontroli podatkowych; przeprowadzanie czynności sprawdzających, przez pracowników kontroli podatkowej, w których występuje duża liczba dokumentów lub w sprawach szczególnie skomplikowanych i złożonych; prowadzenie trudnych kontroli wielowątkowych, wymagających dużego nakładu pracy, współpracy z licznymi organami podatkowymi, organami ścigania oraz administracjami podatkowymi obcych państw; prowadzenie pracochłonnych kontroli w zakresie weryfikacji dokumentów TAX-FREE.

Dwadzieścia cztery kontrole dotyczące rozliczeń VAT, zakończone i zatwierdzone w latach 2020 – 2021 (pierwsze półrocze), obejmowały okresy rozliczeniowe nie starsze niż dwa lata poprzedzające rok zakończenia kontroli. Liczba tych kontroli stanowiła 60% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń tego podatku, zakończonych i zatwierdzonych w tym okresie. W 2020 r. zakończono i zatwierdzono 16 takich kontroli (66,7% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń VAT zakończonych i zatwierdzonych w 2020 r.), a w pierwszym półroczu 2021 r. – osiem kontroli (50%).

W 2020 r., w porównaniu do 2019 r., zwiększył się udział zakończonych i zatwierdzonych kontroli obejmujących starsze okresy rozliczeniowe, pomimo że zmniejszeniu uległa ich liczba. Udział zakończonych i zatwierdzonych kontroli, obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż dwa lata poprzedzające rok zakończenia i zatwierdzenia kontroli, był większy o 7,6 punktu procentowego²⁹, a udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż trzy lata poprzedzające rok zakończenia i zatwierdzenia kontroli był większy o pięć punktów procentowych³⁰. W pierwszym półroczu 2021 r. nastąpił dalszy wzrost udziału takich kontroli. Udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż dwa lata

²⁹ W 2020 r. zakończono i zatwierdzono osiem takich kontroli, co stanowiło 33,3% ogółu zakończonych i zatwierdzonych kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w 2019 r. – dziewięć kontroli (25,7%).

³⁰ W 2020 r. zakończono i zatwierdzono sześć takich kontroli, co stanowiło 25% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w 2019 r. – siedem kontroli (20%).

poprzedzające rok zakończenia i zatwierdzenia kontroli był o 19,2 punktu procentowego większy od udziału takich kontroli w pierwszym półroczu 2020 r.³¹; 16,7 punktu od udziału w całym 2020 r. oraz 24,3 punktu od udziału w 2019 r. Udział kontroli obejmujących okresy rozliczeniowe starsze niż trzy lata poprzedzające rok zakończenia i zatwierdzenia kontroli był większy o 6,7 punktu procentowego od udziału takich kontroli w pierwszym półroczu 2020 r.³²; 12,5 punktu od udziału w całym 2020 r. oraz 17,5 punktu od udziału w 2019 r.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że przyczyny zwiększenia liczby zakończonych i zatwierdzonych kontroli obejmujących starsze okresy rozliczeniowe były takie same jak w przypadku kontroli wszczynanych oraz dodatkowo *prowadzenie kontroli o dużym stopniu trudności i złożoności, które wymagają przeprowadzenia kontroli lub czynności sprawdzających przez inne organy podatkowe, i w których konieczna jest współpraca z administracjami podatkowymi innych państw. Kontrole te trwają dwa lub trzy lata, obejmują swym zakresem często więcej niż jeden rok, co w efekcie powoduje, że w dniu ich zakończenia kontrolowane okresy są starsze.*

(akta kontroli str. 352-358, 360)

Nieprawidłowości skutkujące ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł zostały stwierdzone w trakcie 36 (90%) zakończonych i zatwierdzonych kontroli dotyczących rozliczeń VAT. W 2020 r., w porównaniu do 2019 r., zwiększyła się skuteczność tych kontroli. Wskaźnik zakończonych i zatwierdzonych kontroli pozytywnych wynosił 91,7% i był wyższy o 11,7 punktu procentowego od wskaźnika pozytywnych kontroli zakończonych i zatwierdzonych w 2019 r. Zmniejszyła się skuteczność kontroli zakończonych i zatwierdzonych w pierwszym półroczu 2021 r., w porównaniu do pierwszego półrocza 2020 r. Wynosiła ona 87,5% i była o 12,5 punktu procentowego mniejsza od skuteczności kontroli zakończonych i zatwierdzonych w pierwszym półroczu 2020 r. W pierwszym półroczu 2020 r., nieprawidłowości skutkujące ustaleniami podatkowymi w zakresie VAT zostały stwierdzone w trakcie wszystkich 13 zakończonych i zatwierdzonych kontroli dotyczących rozliczeń tego podatku, a w pierwszym półroczu 2021 r. – w trakcie 14 spośród 16 kontroli.

(akta kontroli str. 361)

Dwadzieścia dwie kontrole – zakończone i zatwierdzone od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. – dotyczyły zasadności zwrotów VAT. Stanowiły one 55% ogółu zakończonych i zatwierdzonych kontroli dotyczących rozliczeń VAT. W 2020 r. zmniejszyła się liczba tych kontroli do 14, z 24 w 2019 r. W pierwszych półroczach lat 2020 – 2021 zakończono i zatwierdzono po osiem takich kontroli.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że główną przyczyną zmniejszenia się liczby tych kontroli jest prowadzenie weryfikacji zasadności wykazanych zwrotów VAT w ramach czynności sprawdzających, także przez pracowników kontroli podatkowej. W sytuacji stwierdzenia lub podejrzenia nieprawidłowości w zakresie zwrotu VAT w toku czynności sprawdzających, jeżeli podatnik nie skoryguje złożonego rozliczenia, wszczynana jest kontrola podatkowa. W takim przypadku postanowienie o przedłużeniu terminu zwrotu wydawane jest w ramach czynności sprawdzających, a dalsza weryfikacja kontynuowana jest w trybie kontroli podatkowej.

Nieprawidłowości skutkujące ustaleniami podatkowymi powyżej 3 tys. zł zostały stwierdzone w trakcie 20 (90,9%) spośród kontroli dotyczących zwrotów VAT.

³¹ W pierwszym półroczu 2021 r. zakończono i zatwierdzono osiem takich kontroli, co stanowiło 50% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w pierwszym półroczu 2020 r. – cztery kontrole (30,8%).

³² W pierwszym półroczu 2021 r. zakończono i zatwierdzono sześć takich kontroli, co stanowiło 37,5% ogółu kontroli dotyczących rozliczeń VAT, a w pierwszym półroczu 2020 r. – cztery kontrole (30,8%).

Skuteczność tych kontroli ulegała zwiększeniu. W 2020 r. wynosiła ona 85,7% i była wyższa o 14,9 punktu procentowego od skuteczności kontroli zakończonych i zatwierdzonych w 2019 r. Skuteczność kontroli zakończonych i zatwierdzonych w pierwszych półroczach lat 2020 – 2021 wynosiła 100%.

(akta kontroli str. 352-358, 361)

W latach 2020 – 2021 (do 30 czerwca) zakończona została – między innymi – prowadzona przez PUS, w latach 2018 – 2021, kontrola prawidłowości i rzetelności rozliczania podatku VAT w związku z transakcjami zawartymi przez kontrolowany podmiot z czterema kontrahentami. Kontrola prowadzona była w latach 2018 – 2020 i obejmowała rok 2016 r. W wyniku kontroli ustalono, że kontrolowana spółka była uczestnikiem utworzonego łańcucha podmiotów biorących udział w transakcjach „karuzelowych”. Podmioty te wystawiały faktury dotyczące dostaw oleju rzepakowego, który na terytorium kraju został wprowadzony przez podmioty z krajów Unii Europejskiej i w większości przypadków był wyprowadzany z kraju również do podmiotów z krajów Unii. Bezpośrednimi kontrahentami spółki byli dostawcy i odbiorcy krajowi. PUS ustalił, iż działania kontrolowanego podmiotu przyczyniły się do uszczupień w podatku VAT w wysokości 5 498 tys. zł.

Zakończona została także, przeprowadzona w latach 2016 – 2020, kontrola w zakresie rozliczeń podatku VAT w 2014 r., w wyniku której ustalono, że kontrolowany podmiot stanowił ogniwo łańcucha transakcji „karuzelowych” związanych z wyludzeniami podatku VAT, pełniąc rolę jednego z kilku „buforów” uwiarygodniających przeprowadzanie transakcji nabycia telefonów komórkowych i ich sprzedaży. Ustalono, iż podmiot nie miał udokumentowanej dostawy towaru, nie nabył więc prawa do dysponowania towarem jak właściciel i tym samym nie mógł go skutecznie przenieść na inne podmioty. Łączna kwota ustalonych przez PUS uszczupień w podatku VAT wyniosła 28 708 tys. zł.

W wyniku innej kontroli, przeprowadzonej w latach 2016 – 2020, obejmującej okres od 1 stycznia 2015 r. do 30 września 2016 r., ustalono nieprawidłowy sposób dokumentowania wewnątrzwspólnotowych dostaw towarów na rzecz podatnika z Unii Europejskiej. Łączna kwota ustalonych uszczupień w podatku VAT wynosiła 2 582 tys. zł.

We wszystkich wymienionych przypadkach, na podstawie art. 79 ust. 2 pkt 2, ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej³³, obowiązującej w okresie wszczynania kontroli, odstąpiono od zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli, z uwagi na potrzebę przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia.

(akta kontroli str. 149-175)

Najbardziej przydatnym i najczęściej wykorzystywanym narzędziem w pracy Urzędu był WRO-System. Po analizie raportów generowanych przez ten system oraz danych dostępnych w module STIR-Przepływy i WRO-Transakcje, w okresie od stycznia 2020 r. do czerwca 2021 r. Urząd przeprowadził 727 czynności sprawdzających, w wyniku których ustalono uszczuplenia w podatku VAT w wysokości 1120 tys. zł.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że WRO-System wykorzystywany jest także w każdej kontroli podatkowej, a jego funkcjonalności przyczyniają się do ujawnienia

³³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.

uszczupień podatkowych³⁴. Wskazał także na inne przydatne narzędzia wykorzystywane w działalności PUS:

- aplikację VIES – analiza zawartych w niej danych wykazała konieczność przeprowadzenia, w okresie od stycznia 2020 r. do czerwca 2021 r., 1100 czynności sprawdzających, w wyniku których stwierdzono uszczuplenia w podatku VAT w wysokości 8775 tys. zł³⁵;
- System Rejestracji Centralnej Krajowej Ewidencji Podatników – używany w kontroli do identyfikacji osób i podmiotów gospodarczych, za jego pośrednictwem dokonywana jest analiza powiązań³⁶;
- Zintegrowane Archiwum Odpraw i Legitymowań – system Straży Granicznej używany do identyfikacji osób i pojazdów oraz analizy miejsc, dat i godzin przekroczenia granicy RP – wykorzystywany do ustalenia danych w ramach analizy zwrotu podatku VAT w procedurze sprzedaży towarów podróżnym TAX FREE oraz w eksporcie towarów³⁷;
- Automatyczny System Rozpoznawania Numerów Rejestracyjnych – oparty o urządzenia rejestrujące numery tablic pojazdów samochodowych, pozwalający na przeprowadzanie analiz przejazdu pojazdów w ramach eksportu towarów i wewnątrzwspólnotowych transakcji³⁸;
- program Poltax P2B – umożliwiający podgląd dokonywanych wpłat podatników i posiadanych zaległości podatkowych³⁹;
- program PoltaxPlus - umożliwiający podgląd do dokumentów wymiarowych we wszystkich urzędach skarbowych w kraju⁴⁰.

Naczelnik Urzędu wyjaśnił, że wszystkie ww. narzędzia elektroniczne sprawdziły się w okresie epidemii. Pracownicy wykonujący w tym czasie pracę zdalną posiadali dostęp do niezbędnych aplikacji, co pozwoliło na bieżąco prowadzić analizy, wykonywać czynności kontrolne i sprawdzające. Nie stwierdzono poważniejszych barier do ich stosowania. W przypadku niektórych aplikacji wymagana byłaby większa ilość przyznanych dostępów do danego programu.

(akta kontroli str. 352-358)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁴ Np.: W kontroli podatkowej 1871-SKP.500.22.2020 we WRO-Transakcje dokonano sprawdzenia transakcji zawartych przez kontrolowany podmiot z kontrahentami, w wyniku którego ujawniono faktury wystawione przez ten podmiot, a nie zaewidencjonowane w rejestrze – kwota należnego podatku nieujawnionego przez podatnika wyniosła 207,5 tys. zł. W kontroli 1871-SKP.500.3.2021.1 dokonano ww. sprawdzenia, w wyniku którego ujawniono fakturę zaliczkową, wystawioną przez kontrahenta podmiotu kontrolowanego, która nie była wykazana w pliku JPK – kwota podatku naliczonego nieprawidłowo odliczonego przez kontrolowanego wynosiła 241,2 tys. zł.

³⁵ Np.: Dane przekazane przez zagraniczne administracje podatkowe przyczyniły się do ustaleń powiązań pomiędzy podmiotami zagranicznymi i polskimi biorącymi udział w fikcyjnych transakcjach sprzedaży samochodów klasy premium – łączna suma uszczupień w podatku VAT wynosiła 497,4 tys. zł.

³⁶ Np.: Wykorzystany w kontroli 1871-SKP.500.23.2020 umożliwił stwierdzenie powiązań rodzinnych pomiędzy osobami a podmiotami zaangażowanymi w oszustwa podatkowe.

³⁷ Np.: Wykorzystany w kontrolach 1871-SKP.500.19.2020 oraz 1871-SKP.500.60.2019 umożliwił stwierdzenie nieodnotowania wjazdu pojazdów na terytorium Polski oraz braku podróży przy zakupie towaru i zwrotu podatku w procedurze TAX FREE.

³⁸ Np.: Wykorzystany w kontrolach 1871-SKP.500.19.202 oraz 1871-SKP.500.27.2019 umożliwił stwierdzenie nieodnotowania wjazdu pojazdów na terytorium Polski i wyjazdu na terytorium Słowacji, Litwy, Łotwy i Estonii.

³⁹ Np.: Wykorzystany w kontroli 1871-SKP.500.23.2020 pozwolił na stwierdzenie, że podmiot uczestniczący w oszustwie podatkowym, pomimo otrzymania zapłaty za towar, nie dokonał zapłaty należnego podatku od towarów i usług.

⁴⁰ Np.: Wykorzystany w kontrolach 1871-SKP.500.23.3030 oraz 1871-SKP.500.27.2019 umożliwił pobranie dokumentów wymiarowych złożonych w poszczególnych urzędach skarbowych dla kontrahentów podmiotów kontrolowanych.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie rzetelnie weryfikowano zasadność zwrotów podatku VAT. We wszystkich zbadanych sprawach przeprowadzono szczegółową analizę ryzyka zasadności takich zwrotów.

Na koniec 2020 r. oraz pierwszego półrocza 2020/2021 r. Urząd osiągnął wyznaczone wartości mierników realizacji celów, dotyczących wpływów należności publicznoprawnych, efektów finansowych czynności sprawdzających oraz efektywności kontroli podatkowych. Wpływy z podatku VAT, a także ustalenia w zakresie tego podatku, miały istotny udział w wartościach tych mierników.

W porównaniu do 2019 r. poprawie uległa skuteczność kontroli dotyczących rozliczeń VAT, w tym kontroli dotyczących zasadności zwrotów tego podatku.

Sprawnie wyjaśniono niezgodności w rozliczeniach VAT, wykazane w badanych raportach udostępnionych Urzędowi w pierwszym kwartale 2020 r. W sposób taki nie przebiegał proces wyjaśniania niezgodności wymienionych w badanych raportach otrzymanych w pierwszym kwartale 2021 r. Przed wyznaczonymi, przez Ministerstwo Finansów, terminami weryfikacji dokonanych przez Urząd ustaleń, nie zostało wyjaśnionych 980 (46,5%) wykazanych w nich spraw.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 29 października 2021

Kontrolerzy

Magdalena Grabowska
Główny specjalista k. p.

/-/

Roman Tadla
Główny specjalista k. p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
z up.
/-/

Robert Łukasz